

OBSAH

Předmluva	5
1. Člověk a příroda – základní pojmy	6
1.1. Úvodní poznámky	6
1.2. Etika a morálka	8
1.3. Existuje dobro?	9
1.4. Kdo jsme?	10
1.5. Poznání	11
1.6. Člověk a jeho prostředí	14
2. Člověk v konfliktu s přírodou – základní kontexty env. etiky	16
2.1. Entropie	17
2.2. Kultura, systémová ekologie	17
2.3. Ekologická stopa	18
2.3.1. Kalkulace ekologické stopy	20
2.3.2. Kategorie využití území pro výpočet ekologické stopy	21
2.3.3. Konzervativní odhad	22
2.4. Ekonomie	23
2.5. Životní styl	28
3. Stručné dějiny etiky životního prostředí	31
3.1. Prehistorie	31
3.2. Starověk	32
3.3. Středověk (476 – 1492)	33
3.4. Renesance a humanismus (14. – 17. stol.)	36
3.5. Osvícenství (17. – 18. stol.)	38
3.6. Romantismus a průmyslová revoluce (19. – pol. 20. stol.)	40
3.7. Vznik globálních ekologických krizí – současnost	44
3.8. Fáze emancipace člověka od přírody a proměny jeho role	45
4. Etika životního prostředí: základní pojmy	47
4.1. Role etiky, environmentalismus a ekologismus	47
4.2. Morální život, morální statut a hodnota	50
4.3. Polohy environmentální etiky	53
4.4. Klasifikace směrů etiky ŽP, antropo- a neantropocentrismus	54
5. Neantropocentrické ekoetické směry	56
5.1. Biocentrismus	56
5.1.1. Albert Schweitzer: etika úcty k životu	56
5.1.2. Paul W. Taylor: etika úcty k přírodě	58
5.2. Ekocentrismus (holismus)	60
5.2.1. Aldo Leopold: etika země	60
5.2.2. William R. Catton: nosná kapacita prostředí	62
5.2.3. Holmes Rolston III: etika hodnoty	63
5.2.4. James Lovelock: Hypotéza Gaia	65

5.3. Hlubinná ekologie	66
5.3.1. Arne Naess	66
5.3.2. Základní aspekty hlubinné ekologie	67
5.3.3. Osm bodů platformy hnutí hlubinné ekologie	68
5.3.4. Hlubinná ekologie a lidská společnost	69
5.4. Ekofeminismus	71
5.5. Zoocentrismus (animalismus, patocentrismus)	72
5.5.1. Joel Feinberg: princip zájmů	73
5.5.2. Peter Singer: osvobození zvířat	73
5.5.3. Tom Regan: práva zvířat	76
5.5.4. Exkurz do problematiky práv zvířat (přírody) a pojetí subjektivity	76
5.5.4.1. Práva zvířat a lidská práva	77
5.5.4.2. Právo a subjekt	79
5.5.4.3. Zvířata a spravedlnost	81
5.5.4.4. Práva zvířat v ekologickém slova smyslu	83
5.5.4.5. Noosféra a práva zvířat	84
5.6. Neantropocentrické směry: shrnutí	85
6. Antropocentrické ekoetické směry	87
6.1. Silný antropocentrismus: kovbojská etika	88
6.2. Antropocentrismus vycházející z řešení sociálních problémů	89
6.2.1. Etika kosmické lodi	89
6.2.2. Etika záchranného člunu	90
6.2.3. Sociální ekologie	91
6.3. Antropocentrismus: John Passmore	92
7. Teocentrismus	98
7.1. Křesťanství a etika životního prostředí	98
7.2. Ostatní náboženství a etika životního prostředí	102
7.3. New Age	103
8. Ekologická etika na začátku tisíciletí	104
9. Paradigma	106
10. Na místo závěru	110
Základní aspekty morálky environmentalisty	110
Přílohy: Úryvky ze základních textů	111
11. Literatura	122
12. Rejstřík	125